

Turun eläinsuojeluyhdistyksen lausunto lakiin eläinten hyvinvoinnista

Yleiset kommentit lakiehdotukseen

TESY toteaa, että vaikka lakiehdotuksen lähtökohdat ovat modernit ja kiitettävät, lakiehdotuksesta puuttuu useita tärkeitä konkreettisia uudistuksia etenkin tuotantoeläinten kohdalla. Laki esimerkiksi sallisi edelleen sellaiset tuotantomuodot kuin kanojen ja turkiseläinten häkkikasvatus, lypsylehmien pitkäaikaisen parteen kytkemisen sekä emakoiden pitkäaikaisen häkissä pidon. Nämä tuotantomuodot ovat kuitenkin lain hengen vastaisia ja ne tulee kieltää. Mikäli laki tulee edelleen sallimaan nämä kasvatusmuodot, on näille eläimille määrättävä lisää säännöllisiä jaloittelumahdollisuuksia laajemmalla alueella ympäri vuoden. Eläinten pitäminen pelkällä verkkopohjalla tulee kieltää.

Lakiluonnos kieltää kivuliaiden toimenpiteiden tekemisen ilman asianmukaista kivunlievitystä. Porsaiden kastroinnin osalta säädös on kuitenkin puutteellinen. Lain tulee kieltää rutiininomainen porsaiden kastrointi ja mahdollisen siirtymäajan aikana taata porsaille asianmukainen toimenpiteen aikainen kivun poisto sekä jälkikivun lievitys. Lakia tulee täydentää tältä osin, kun selvitys asiasta valmistuu ennen lakiluonnoksen eteenpäin viemistä.

Pidämme hyvänä jatkuvan juomaveden vaatimusta. Poikkeustapauksia tulee kuitenkin tarkastella uudestaan ja etenkin turkiseläinten kohdalla poikkeussäännös tulee poistaa.

Pidämme erittäin hyvänä, että kissojen ja koirien tunnistusmerkintä ja rekisteröinti on sovittu tämän lakikäsittelyn yhteydessä säädettävän pakolliseksi. Muiden seura- ja harrastuseläinten kohdalla pakollisen tunnistusmerkinnän ja rekisteröinnin tarvetta tulee vielä selvittää. Samalla on pyrittävä siihen, että rekisteri on yhteensopiva kaikissa EU-maissa. Lisäksi olisi tehostettava sen valvontaa, ettei tunnistusmerkitsemättömiä eläimiä tuoda maahan. Pidämme erittäin kannatettavana myös pentujen maahantuontikieltoa myyntitarkoituksissa sekä verkkokaupan säätelyä. Verkkokaupan säätelyyn tulisi edelleen lisätä vahva tunnistautuminen.

Pidämme hyvänä, että lakiluonnoksessa on kiinnitetty huomiota myös kalojen hyvinvointiin. Säännökset eivät kuitenkaan ole riittäviä. Puollamme sitä, että kalastuslakiin sisällytettäisiin saaliiksi otettavien tai syöttinä käytettävien kalojen lopettamista koskevat säännökset. Puollamme, että kala tulee lopettaa mahdollisimman nopeasti ja kivuttomasti sen lopetukseen soveltuvalla menetelmällä. Näkemysmme mukaan lopetusvelvollisuuden tulisi koskea myös kerralla saatavaa suurta saalismäärää siirtymäajalla ja tilannetta, jossa sääolosuhteet vaikeuttavat lopetusta. Rapujen lopettaminen kiehuvaan vedessä tulee kieltää. Pyydystä ja päästä kalastus tulee kieltää.

Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten tilanteeseen lakiluonnos ei tuo juurikaan parannuksia. Tämä on selvä heikkous, johon tulee saada muutos. Pykäläkohtaisten muutosehdotustemme lisäksi ehdotamme perustettavaksi luonnonvaraisten eläinten hyvinvoinnin neuvottelukuntaa. Apua tarvitsevien luonnonvaraisten eläinten auttaminen tulee vastuuttaa selkeästi. Lisäksi kaikille eläimille pitää taata pesimärauha, myös invasiivisille lajeille.

Pidämme huolestuttavana sitä, että lakiehdotus sallii elävien eläinten myynnin siten, että eläimet lopetetaan kotioloissa tavallisten kansalaisen toimesta. Kaikki eläimet tulee näkemysmme mukaan lopettaa pätevän henkilön toimesta ja asianmukaisin välinein. Täten esimerkiksi eläviä rapuja tai simpukoita ei tulisi myydä kuluttajille.

Lakiehdotuksessa on myös monia muita hyviä ja tärkeitä uudistuksia. Erinomaisia uudistuksia ovat esimerkiksi kieltö pitää lihaksi kasvatettavia nautoja paikalleen kytkettyinä, uusien porsitushäkkien ja uusien parsien kieltö, positiivilistat, sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla ja eläinlääkäriin ilmoitusvelvollisuus jalostuspykälässä. Seura- ja harrastuseläimiä koskevat positiivilistat tulee säätää mahdollisimman pian asetustasolla.

Valvonnan ja puuttumisen osalta pidämme huonona muutoksena sitä, että päivystysaikaista valvontaa ei järjestetä. Tämä on selkeä heikennys edelliseen lakiluonnokseen verrattuna. Selvä heikennys edelliseen lakiluonnokseen on myös löytöeläinten kuljetusvelvollisuuden poistuminen.

Lain rakenteesta huomautamme seuraavaa:

Lain tulisi olla lain tarkoitusta tukeva, selkeä, johdonmukainen, kansantajuinen ja helposti luettava. Nykymuodossaan laki on jäsentelynsä osalta melko sekava. Käytettävyyden ja selkeyden vuoksi esitämme, että eniten sovellettavat säännökset esitetään lain alussa johdonmukaisesti ja turhaa toistoa välttäen.

Lain tulisi yksiselitteisestä kieltää kaikkien ihmisen hoitovastuulla olevien eläinten valvottoman vapaana ulkoilu. Lisäksi mikäli eläintä ulkoilutetaan vapaana valvotusti tulee eläimen olla sterilisoitu/kastroitu.

Lopuksi toteamme vielä, että maa- ja metsätalousministeriö ei ole oikea taho eläinsuojelulainsäädännön korkeimpana viranomaisena. Toivomme, että eläinsuojelulainsäädäntö ja hyvinvointi viedään toisen ministeriön alle, kuten oikeus-, sisä- tai ympäristöministeriö.

Lakiehdotuksen pykälät ja yksityiskohtaiset perustelut

Lain rakenne

Ks. lausunnon Liite 1.

Ehdotamme, että lain rakennetta muutetaan seuraavasti lain käytettävyyden ja selkeyden vuoksi:

Esitämme, että nykyisen 6 § jälkeen alkaa 3 luku Eläinten pitopaikka, tätä seuraisi 4 luku Eläinten hoito, 5 luku Eläinten kohtelu, 6 luku Vastuu eläinten hyvinvoinnista eräissä tapauksissa, 7 luku Luonnonvaraiset eläimet ja 8 luku Löytöeläimet. Nykyiset pykälät 8 §, 9 §, 10 § siirtyisivät luvun 4 Eläinten hoito loppuun, pykälä 25 § siirtyisi 5 luku Eläinten kohtelu alle ja nykyiset pykälät 7 § ja 11 § siirtyisivät uuden luvun 6 alle. 7 lukuun ja 8 lukuun koottaisi asianmukaiset pykälät. Näin rakennettu laki tukisi parhaalla mahdollisella tavalla keskeisimpien viranomaisten valvonta- ja ratkaisutoimintaa sekä tarjoaisi parhaat mahdolliset välineet myös esitutkintaviranomaisille, syyttäjille ja rikosasioita käsitteleville tuomioistuimille. Järjestys on kuvattu käytännössä lausuntomme liitteessä (1).

1 § Lain tarkoitus

Lain tarkoitus on muutoin hyvä, mutta lain tarkoituksena tulee olla myös sen varmistaminen, että eläimet ovat hyvinvoivia – nyt tarkoituksena on vain edistää hyvinvointia. Pykälän toiseen momenttiin tulisi lisätä eläimen kunnioituksen perustuvan eläimen itseisarvoon. Eläimet ovat tuntevia yksilöitä, joiden perusoikeuksia ja hyvinvoinnin vaatimuksia ihmisen olisi täysimääräisesti kunnioitettava. Euroopan unionin toiminnasta tehdyssä sopimuksessa 13 artiklassa tunnustetaan eläinten asema tuntevina olentoina ja tämä tulisi huomioida selkeästi uudessa eläinsuojelulainsäädännössä. Nyt itseisarvo on piilotettu perusteluihin.

4 § Suhde muuhun lainsäädäntöön

Kyseisen säännöksen perusteluissa todetaan mm. seuraavaa:

”Pykälässä määriteltäisiin ehdotetun lain suhdetta eräisiin muihin lakeihin. Eläinten kuljetuksesta annettu laki ja tieteellisiin tai opetustarkoituksiin käytettävistä eläimistä annettu laki ovat erityislakeja suhteessa

ehdotettuun lakiin. Näin ollen ehdotettua lakia sovelletaan eläinten kuljetukseen tai eläinten käyttöön tieteellisissä tai opetustarkoituksissa vain siinä tapauksessa, että asiasta ei ole säädetty erityislaeissa tai kuljetusasetuksessa.”

Näiden perustelujen valossa vaikuttaa erikoiselta, että luonnoksen sivulla 271 esitetään eläinten kuljetuksesta annetun lain 3 §:n muuttamista kuulumaan seuraavasti;

”Sen lisäksi, mitä tässä laissa säädetään, kuljettavien eläinten hoidosta ja kohtelusta säädetään eläinten hyvinvoinnista annetussa laissa (/).”

Edellä mainitusta tekstimuotoilusta jää kuva, että kyse olisi normihierarkialtaan saman arvoisista laeista.

5 § Määritelmät

Ehdotamme määritelmiin lisättäväksi domestikoituneen (tai kesyn) eläinlajin. Muut kuin domestikoituneet lajit ehdotamme määriteltävän villieläinlajeiksi. Eläinyksilöiden kohdalla luonnonvarainen eläin on mielestämme hyvä määritelmä, mutta eläinlajin kohdalla termi luonnonvarainen ei mielestämme ole sopiva.

Pykälän 13 kohdassa määritellään pysyvä eläinnäyttely. Pysyvissä eläinnäyttelyissä ei tule sallia pidettäväksi luonnonvaraisia eläimiä ja määritelmää tulisi muuttaa vastaavasti.

Pykälässä olisi hyvä määritellä myös kärsimys siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa.

Pidämme hyvänä, että erilaiset eläinten kanssa toteutettavat terapia-, hyvinvointi- ja elämystoiminnot olisivat entistä selkeämmin joko luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa.

6 § Lain yleiset periaatteet

Pykälän perusteluissa avataan, mitä termillä kärsimys tarkoitetaan. Kärsimys tulisi määritellä siten, että sanalla tarkoitetaan mitä tahansa pientä ohimenevää epämukavuutta suurempaa haittaa. Esimerkkeihin tulisi lisätä käyttäytymistarpeiden patoutuminen, kun eläin ei saa toteuttaa sille tärkeitä käyttäytymistarpeita.

On hyvä, että pykälässä on ennaltaehkäisevä tavoite. Pykälään tulisi lisäksi lisätä, että eläintenpidossa on noudatettava varovaisuusperiaatetta. Tieteellisen tiedon ollessa puutteellista olisi toimittava varovaisuusperiaatteen mukaan eläimen eduksi.

8–10 § Eläinlajien ja eläinten pitoa koskevat rajoitukset, Eläinlajilistojen muuttaminen ja Eläinlajilistasta poikkeaminen

Pidämme eläinlajien rajaamista positiivilistojen avulla erittäin kannatettavana asiana. Kannatamme myös sitä, että kiertävissä eläinnäyttelyissä pidettävien eläinlajien kirjoa rajataan selvästi nykyisestä suppeammaksi.

Tuotantoeläiminä tai tuotantotarkoituksiin tarhattavia muita eläinlajeja kuin nisäkkäitä ja lintuja ei ole lakiluonnoksessa rajattu. Mielestämme kaikista eläinlajeista, myös muista kuin nisäkkäistä ja linnuista, tulee luoda positiivilista. Seura- ja harrastuseläiminä pidettävistä eläimistä tulee luoda positiivilista valtioneuvoston asetuksella mahdollisimman pian.

10 §:n poikkeamismahdollisuus voi työllistää viranomaisia kohtuuttomasti suhteessa sen tarpeellisuuteen. Ehdotamme poikkeamismahdollisuuden poistamista tai sen määräämistä maksulliseksi.

Liite I

Petoeläinlajit on poistettava tuotantoeläinlistalta. Käytännön kokemus on osoittanut, että näitä lajeja ei pystytä pitämään tuotanto-olosuhteissa siten, että eläinten hyvinvointi toteutuisi lain hengen mukaisesti. Esimerkiksi ketuille ei turkisalan mukaan pystytä tarjoamaan pitopaikassaan mukavaa (kiinteää, pehmeää) makuualustaa, piilopaikkaa tai mahdollisuutta kaivaa, vaikka näiden katsotaan olevan ketun hyvinvoinnille oleellisia asioita. Vastaavia ongelmia on myös muiden turkiseläinlajien kohdalla. Soopelin hyvinvointitarpeista puolestaan ei ole olemassa riittävästi tietoa, jotta lajin pitoa listalla voitaisiin oikeuttaa missään tapauksessa. Suhtaudumme kielteisesti vesipuhvelin lisäämiseen listalle.

Eläimiä ei tulisi käyttää kiertävissä sirkuksissa ja kiertävissä näyttelyissä lainkaan. Kiertävä elämä on eläimille yleensä stressaavaa. Poikkeuksen voivat muodostaa ne eläimet, jotka lajityypillisesti ja yksilökohtaisesti nauttivat tempujen tekemisestä eivätkä häiriinny vieraista ihmisistä ja joita voidaan pitää kiertue-elämässä näytteillä olon ulkopuolella niin sanotusti kodinomaisissa elinolosuhteissa. Tällainen hyväksyttävä laji voisi olla esimerkiksi koira.

11 § Vastuu eläinten hyvinvoinnista

Pidämme ehdotettujen ikärajojen asettamista kannatettavana asiana.

Pykälässä tulisi myös tuoda esiin viranomaisten neuvontavelvollisuuden ohella eläimen omistajan ja pitäjän velvollisuus ottaa selvää.

12 § Eläinten kohtelu

Pykälään tulee lisätä, että eläimen käsittelyssä ja koulutuksessa on ensisijaisesti hyödynnettävä eläimen lajityypillisen käyttäytymisen ohella positiivista vahvistamista. Pidämme kuitenkin hyvänä, että positiivisen vahvistamisen suosimiseen kannustetaan lain 13 § perusteluissa.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläin saa jälkeläisiä, on vieroituksesta huolehdittava siten ja siinä iässä, että vieroituksesta aiheutuu sekä emon että jälkeläisten hyvinvoinnille mahdollisimman vähän haittaa. Emolla on oltava mahdollisuus levätä ja suojautua jälkeläisiltään niiden hoitamisen lomassa, mikäli se on emon hyvinvoinnin kannalta oleellista.

Pidämme hyvänä momenttiin 2 kirjattua uutta vaatimusta eläinten totuttamisesta pito-olosuhteisiin.

13 § Kielletty kohtelu

Pidämme pykälään tulevia uusia määräyksiä, kuten eläimen värjäämisen kieltoa, kannatettavina.

Pykälään tulee myös lisätä, että eläimiä ei tule käyttää sellaisessa harrastustoiminnassa, josta aiheutuu eläimen terveydelle tai hyvinvoinnille merkittävää haittaa. Kielto pitää sisällään myös sellaisen harrastustoiminnan, jossa käytetään niin sanottuja kohde-eläimiä, joille voi aiheutua toiminnasta merkittävää fyysistä tai psyykkistä haittaa. Esimerkiksi luolakoirakokeet eläviä kohde-eläimiä käyttäen on kiellettävä. Toiminta on kohde-eläimelle äärimmäisen stressaavaa ja tämän lain hengen vastaista.

Eläinten hyvinvointilain olisi ehdottomasti otettava kielteinen kanta pyydystä ja päästä -kalastukseen. Kyseessä on eläimen tarpeeton vahingoittaminen, eikä asiaa tule jättää säädettäväksi kalastuslakiin. Eläinten hyvinvointilain perusteluihin on kirjattava 3 momentin kohdalle pyydystä ja päästä -kalastus esimerkkinä kielletystä eläimen tarpeettomasta vahingoittamisesta. Pyydystä ja päästä -kalastuksella tarkoitetaan tässä yhteydessä kalastusta, joka tapahtuu puhtaasti viihteen vuoksi ja jossa eläinten pyydystämistä jatketaan, vaikka tavoiteltu saalismäärä on jo täynnä.

Eläinten pyytämiseen liittyvät kilpailut tulisi olla luvanvaraisia ja niissä tulisi olla paikalla eläinten hyvinvointia sekä lopetustapoja valvova valvontaeläinlääkäri.

Elävien selkärankaisten eläinten syöttäminen hoidossa oleville eläimille tulisi kieltää lakitasolla. Elävien selkärankaisten eläinten käyttäminen syöttinä tulee yksiselitteisesti kieltää kaikissa muodoissaan, myös kalastuksessa.

14 § Sukupuoliyhteys eläimen kanssa kiellettäisiin

Pidämme esitystä kannatettavana.

15 § Eläimille tehtävät toimenpiteet

Pykälässä tulisi kieltää sellaisten eläinten myyminen, joille on tehty pykälässä kielletty toimenpide.

Pykälään on lisättävä, että mikäli kipua aiheuttavan toimenpiteen tavoitteeseen voidaan päästä myös muilla menetelmillä, on menetelmistä valittava eläimelle vähiten haittaa aiheuttava tapa.

Myös porsaiden hampaiden katkaiseminen olisi lisättävä esimerkkeihin kielletyistä toimenpiteistä.

16 § Toimenpiteiden tekijä ja kivunlievityksen käyttö

Pidämme erittäin kannatettavana sitä, että kivunlievitys säädetään pakolliseksi kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä. Pykälässä olisi kuitenkin määrättävä tarkemmin, että kivuliaiden toimenpiteiden yhteydessä on käytettävä myös toimenpiteen aikaista tehokasta kivunpoistoa. Pykälän perusteluissa vasikan nupoutuksen kohdalla kivunlievitys on määritelty asianmukaisesti. Porsaiden rutiininomaisesta kirurgisesta kastroinnista tulee luopua kokonaan lyhyellä siirtymäajalla, koska toimenpide aiheuttaa huomattavaa kipua ja koska kastrointi ei ole välttämätöntä. Siirtymäajan aikana kastrointi on tehtävä vastaavassa kivunlievityksessä kuin muut vastaavasti kivuliaat toimenpiteet tyypillisesti tehdään.

Lailla tai valtioneuvoston asetuksella tulisi määrätä myös esimerkiksi kengitystä, sorkkahoitoa, hammashoitoa, fysioterapiaa, akupunktiota ynnä muita hoitoja eläimille tarjoavien henkilöiden pätevydestä. Samalla olisi määrättävä oikeudesta sellaisten välineiden käyttöön, joita ammattilaiset tyypillisesti käyttävät, mutta jotka voivat aiheuttaa osaamattomissa käsissä paljon haittaa.

17 § Välineet, laitteet ja aineet

Pidämme tärkeänä pykälän toiseen momenttiin kirjattua huolellisuusvelvoitetta.

18 § Kielletyt välineet ja laitteet

Pykälässä tulee kieltää sellaisten välineiden ja laitteiden käyttö, jotka aiheuttavat tarpeetonta kipua, kärsimystä, vahingon vaaraa, pelkoa tai epämukavuutta. Pykälän ensimmäinen momentti olisi väärinkäsitysten estämiseksi muotoiltava siten, että erikseen mainitut kielletyt välineet ovat esimerkkejä eivätkä kattava lista.

Pykälään tulisi lisätä hevosten imppauspannat.

Pidämme tärkeänä muutoksena sitä, että myös kiellettyjen välineiden hallussapito ynnä muu kielletään. Lisäksi tulisi kieltää niiden markkinointi ja maahantuonti.

20 § Hoidon yleiset vaatimukset

Olennessiin toteutettavaan käyttäytymistarpeisiin tulee lisätä leikki muutoinkin kuin sosiaalisena tarpeena. Tuotantoeläinten hyvinvoinnin neuvottelukunta on määritellyt leikin yhdeksi olennaisista käyttäytymistarpeista ja sanoo muun muassa näin:

”Leikkikäyttäytymisen merkitys nisäkäs- ja lintulajien nuorille eläimille on suuri. Ne harjoittavat aikuisena eläimenä tarvittavia käyttäytymistaitoja, kuten pakenemista ja muita liikkumisen taitoja ja sosiaalista käyttäytymistä.”

Lisäksi olennaisiin toteutettaviin käyttäytymistarpeisiin jo pykälätasolla olisi lisättävä ruokailukäyttäytyminen ja ympäristön tutkimiseen liittyvä käyttäytyminen.

Pidämme hyvänä vaatimusta siitä, että eläinten sairastumista tulee ennaltaehkäistä. Pykälän perusteluissa viitataan asiaan liittyen muun muassa eläinten pitopaikkaan. Perusteluissa olisi todettava myös, että tautien ennaltaehkäisy ei kuitenkaan ole pätevä syy valita eläimen pitopaikaksi esimerkiksi häkkipohjaa kiinteän pohjan sijaan. Mikäli eläintä ei voida pitää terveenä kiinteällä pohjalla, ei kyseisen eläimen pito kyseisessä käyttötarkoituksessa ole hyväksyttävää.

4 momentissa kirjausta tulisi täsmentää siten, että liikunnan tarpeen tyydyttämisestä on huolehdittava säännöllisesti.

Pykälään tulee lisätä, että mikäli eläimillä esiintyy käyttäytymishäiriöitä tai muita heikosta hyvinvoinnin tilasta kertovia oireita, on ongelmien syy selvitettävä ja poistettava.

Pykälään tulee myös lisätä, että ulkoilusta hyötyvien eläinten tulee saada ulkoilla. Esimerkiksi kaikkien nautojen tulee saada laiduntaa.

21 § Ruokinta ja juotto

Pidämme erinomaisena sitä, että eläimille taataan jatkuva juomaveden saanti. Jatkuva juomavesi tulee taata myös turkiseläimille. Siirtymäajan lyhentäminen siitosturkiseläinten kohdalla on hyvä askel, mutta siirtymäaika on edelleen tähän tarkoitukseen pitkä.

Pykälään olisi myös kirjattava kielto siitä, että eläviä eläimiä, ainakaan eläviä selkärankaisia, ei saa käyttää toisen eläimen saalistettavaksi ravinnoksi. Myös selkärangattomien eläinten hyvinvointi on huomioitava, mikäli niitä syötetään toisille eläimille elävänä, tai ne ovat muutoin ihmisen hoidettavana.

22§ Eläinten hyvinvoinnin ja pitopaikan tarkastaminen

Laissa olisi määrättävä tarkemmin myös muiden kuin välittömässä valvonnassa tai tavoitettavissa olevien, mutta kuitenkin rajatulla alueella elävien eläinten hyvinvoinnin tarkastamisesta. Tarkastamisessa on nykyisin mahdollista käyttää erilaisia apuvälineitä. Toisaalta esimerkiksi tarhattavat mehiläisyhdyskunnat tulee rajata päivittäisen tarkastusvelvollisuuden ulkopuolelle, sillä käytäntö heikentäisi näiden eläinten hyvinvointia.

23 § Sairas tai vahingoittunut eläin

Ensimmäisen momentin 2) sana ”riittävä” tulee poistaa. Sairastuneella tai vahingoittuneella eläimellä tulee olla jatkuva mahdollisuus lepoon. Sana ”riittävä” on erittäin tulkinnanvarainen tehden valvonnasta vaikeaa.

24 § Pakkosyötön ja -juoton kielto

Lisättävä momentti:

Toimenpiteen saa tehdä vain eläinlääkäriammattin harjoittaja tai muu sellainen henkilö, jolla on tarvittava koulutus tai riittävä muu osaaminen toimenpiteen tekemiseksi. Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä toimenpiteiden tekijöiden koulutuksesta ja pätevydestä sekä toimenpiteiden tekemisessä käytettävistä menetelmistä.

25 § Eläinjalostus

Eläinten luonnetta jalostamalla voidaan myös edistää eläinten hyvinvointia lisäävien pitotapojen käyttöönottoa. Pykälässä ja sen perusteluissa olisi ohjattava eläinten luonteen jalostamista tähän suuntaan esimerkein. Esimerkiksi turkiskettujen kohdalla eläinten hyvinvointia monin tavoin edistävän piilopaikan antamista on vältelty sillä argumentilla, että ketut ovat ihmisarkoja ja arkuus lisääntyy, jos niillä on mahdollisuus piiloutua. Jalostusvalinnoilla arkuutta olisi mahdollista vähentää siten, että tällaista ristiriitaa ei olisi etenkään yhdistettynä siihen lain määräykseen, että pennut on totutettava käsittelyyn. Esimerkiksi siitoskanien kohdalla ihmisarkuus voi osaltaan johtaa myös kanien väliseen aggressiivisuuteen hankaloittaen ryhmäkasvatusta.

Ensimmäinen momentti tulisi edellä mainitun perusteella muuttaa muotoon: Eläinjalostuksella tulee pyrkiä elinvoimaisten, toimintakykyisten, terveiden ja käyttötarkoituksessaan mahdollisimman hyvin voivien eläinten tuottamiseen.

Pidämme erittäin hyvänä, että eläinlääkäreille asetetaan ilmoitusvelvollisuus perinnöllisten vikojen johdosta tehdyistä toimenpiteistä.

Pykälässä olisi myös kiellettävä sellainen eläinten pakkoastuttaminen, jossa naaras ei suostu astuttavana olemiseen ilman väkisin paikallaan pitämistä. Tällä ei tarkoiteta esimerkiksi oria suojelevien liinujen käyttöä astumistilanteessa. Lisäksi pykälässä olisi kiellettävä eläinten kloonaaminen sekä asettava raja eläinten jalostuksessa käytettävälle sukusiitosasteelle.

26 § Löytöeläimet

Pykälän keskeinen ongelma on se, että eläinten kiinniottoa ja kuljetusta kiinniottopaikalta kunnan osoittamaan talteenottopaikkaan ei ole osoitettu minkään tahon tehtäväksi. Käytännössä tämä vaikeuttaa eläinten talteenottoa ja johtaa tilanteisiin, joissa kiinni otettua eläintä ei saada toimitettua talteenottopaikkaan.

Monessa kunnassa löytöeläinten kuljetus kunnalliseen talteenottopaikkaan sekä tästä koituvat kustannukset ovat vapaaehtoisten toimijoiden varassa. Tämä kuormittaa kohtuuttomasti vapaaehtoistoimijoiden resursseja ja vaarantaa eläinten hyvinvoinnin tilanteissa, joissa vapaaehtoisia ei ole riittävästi.

Löytöeläinten kuljetus sekä siitä koituvat kulut tulee säätää eläinten hoidosta vastuussa olevan kunnan tehtäväksi. Tämä on lakiluonnoksessa merkittävä puute ja heikennys edelliseen luonnokseen.

Tällä hetkellä kunnalliset löytöeläintalot eivät vastaanota niin sanottuja populaatiokissoja eli omistajattomiksi oletettuja, villiintyneitä kissoja. Löytöeläintaloille tulee säätää velvollisuus tarjota väliaikaista hoitoa myös populaatiokissoille, joilla voidaan katsoa olevan mahdollisuus kuntoutumiseen ja sijoittamiseen lemmikkieläimeksi. Tällä hetkellä löytöeläintalot eivät myöskään yhdenmukaisesti vastaanota sellaisia löytökissoja, joita löytäjä on ajan X ruokkinut tarkoituksella tai tarkoituksettomasti omassa pihapiirissään, - tämä pitää huomioida uudessa eläinsuojelulainsäädännössä.

Laissa tulee myös huomioida se tosiasia, että populaatiokissat saattavat olla jonkun, sillä populaatiot muodostuvat yleensä vain joko kokonaan tai osittain ihmisen tarjoaman suojan ja ravinnon vuoksi. Populaatioiden synnyn ehkäiseminen tulee huomioida voimakkaasti lainsäädännössä.

Pykälässä on myös hyviä muutoksia, joita puollamme. Velvollisuus tarkastaa tunnistusmerkintä ja löytöeläinten tilastointi ovat tärkeitä uudistuksia. Tärkeää on myös se, että pykälässä vaaditaan tiedon julkaisemista löydetyistä eläimistä. Pykälässä olisi lisäksi säädettävä, että löytöeläintoimijan olisi ensisijaisesti pyrittävä sijoittamaan eläin uuteen kotiin tai eläinsuojeluyhdistykselle eläimen lopettamisen sijaan, ellei lopettaminen ole eläimen hyvinvoinnin kannalta paras ratkaisu.

Pykälän 4 momentissa olisi määrättävä, että löytöeläintoimijan on julkaistava tieto myös niistä eläimistä, joiden talteenotosta poliisi on toimijalle ilmoittanut.

Pykälään olisi myös kirjattava, että eläimet on tunnistusmerkittävä, rekisteröitävä ja rokotettava sekä kissat kastroidava tai sterilisoitava ennen uuteen kotiin luovuttamista. Tässä uudella kodilla tarkoitetaan pysyväksi kodiksi tarkoitettua sijoituspaikkaa, ei esimerkiksi tilannetta, jossa eläin siirretään löytöeläintalolta eläinsuojeluyhdistykselle uuden kodin etsimiseksi. Sterilisaation vaihtoehtona voidaan hyväksyä, että uudelle omistajalle luovutetaan tarvittaessa maksua vastaan palveluseteli kissan leikkauttamiseksi.

Kunnan velvollisuutena tulee olla huolehtia siitä, että löytöeläintoiminta on laadukasta.

Käytännön ongelmaksi on noussut se, että joissain kunnissa löytöeläintoimija saa kunnalta suuremman korvauksen, mikäli hän hoitaa eläintä 15 vuorokautta ja sen jälkeen lopettaa eläimen, kuin jos eläimelle etsittäisiin uusi koti. Tämä käytäntö pitäisi uudella eläinsuojelulailla estää.

Pidämme hyvänä, että löytöeläinten säilytysaika on palautettu 15 vuorokauteen.

28 § Luonnonvaraisen eläimen elätettäväksi ottaminen

Puollamme sitä, että luonnonvaraisten eläinten elätettäväksi ottamisen kieltoa on laajennettu koskemaan kaikkia selkärankaisia. Kiellon tulisi koskea kuitenkin kaikkia eläimiä, ei vain selkärankaisia. Kielto tulisi laajentaa koskemaan myös Suomen rajojen ulkopuolella syntyneitä eläimiä.

Pykälässä olisi tuotava esiin, että mikäli eläin pyydystetään tilapäisesti esimerkiksi tunnistusta, merkitsemistä tai lopettamista varten, on käytettävä eläimen kannalta mahdollisimman vähän haittaa ja stressiä aiheuttavia menetelmiä.

7 §, 29 § ja 61 § Sairaana tai vahingoittuneen eläimen auttaminen, Avuttomassa tilassa olevan luonnonvaraisen eläinten hoito ja Avuttomassa tilassa olevien luonnonvaraisten eläinten hoitolatoiminnan harjoittaminen

Pidämme hyvänä sitä, että luonnonvaraisten eläinten hoitoa säädellään aiempaa tarkemmin. Pykälät eivät kuitenkaan vastaa yleisimpään ongelmaan: yksityinen henkilö löytää loukkaantuneen luonnonvaraisen eläimen, mutta ei itse osaa tehdä eläimelle mitään, ja vaikka hän uskaltaisi ottaa eläimen kiinni, ei hän pysty kuljettamaan sitä minnekään. Laki jää avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten osalta täysin torsoksi, vaikka suuri osa ongelmista on ihmisten aiheuttamia ja siten myös ihmisten auttamisvelvollisuuden piirissä. Asiaan tulee saada muutos.

Velvoite auttaa sairasta tai vahingoittunutta eläintä, mukaan lukien lopettaa loukkaantunut luonnonvarainen eläin, tulisi säätää eläinten hyvinvointilaissa kaikille eläinlääkäreille. Ensisijainen velvollisuus tähän on kuitenkin alueen virkaeläinlääkärillä. Luonnonvaraisille eläimille olisi kyettävä tarjoamaan ympäri Suomen lopetuksen ohella myös vähintään hoidon tarpeen arviointi ja ensiapua, kun eläimen tila ei vaadi lopettamista. Kohtuulliset kustannukset avun antamisesta, mukaan lukien eläimen kuljettaminen ja lopetus olisi voitava periä esimerkiksi aluehallintovirastosta.

Esitetyssä muodossa 7 § viimeinen lause on kirjoitettu siten, kuin kaikki eläinlääkärin vastaanotolle tuodut sairast tai vahingoittuneet eläimet pitäisi lopettaa. Kirjausta tulisi täsmentää siten, että lopetus tarkoittaa vain niitä vastaanotolle tuotuja luonnonvaraisia eläimiä, joiden tila edellyttää lopettamista.

Luonnonvaraisten eläinten kohdalla olisi varmistuttava siitä, että jokaiselle alueelle on määritetty hoitola, joka vastaa alueen avun tarpeessa olevien luonnonvaraisten eläinten hoidosta. Valtion tulisi rahoittaa toimintaa.

Jokaisen eläintarhaan sijoitettavan eläimen kohdalla olisi arvioitava tarkasti se, onko tarhaan sijoittaminen kyseisen eläimen etu.

Lisäksi lakiin olisi säädettävä velvollisuus ilmoittaa viranomaisille villiintyneistä ja / tai hallitsemattomista kissapopulaatioista sekä velvollisuus ilmoittaa alueen löytöeläintoimijalle tai viranomaiselle irrallaan tavatusta ihmisen hoidosta riippuvaisesta eläimestä. Lisäksi lakiin on kirjattava, että viranomaisten on ryhdyttävä toimiin villiintyneiden seura- ja harrastuseläinpopulaatioiden syntyamisen estämiseksi sekä olemassa olevien populaatioiden poistamiseksi.

Pykälään 29 § olisi lisättävä momentti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä eläimen haltuun ottamisen lyhytaikaisuudesta.

30 § Eläinten hoitajien pätevyys ja riittävyys

Puollamme sitä, että eläinten pitäjiltä vaaditaan pätevyyttä tehtävänsä. Lisäksi pätevyyttä on vaadittava myös esimerkiksi eläinten kouluttajilta ja muilta ammattikunnilta, jotka selvästi vaikuttavat eläinten hyvinvointiin.

Kaikilta tuotantoeläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti pitäviltä sekä eläinten hyvinvoinnista huolehtivilta tulee vaatia vähintään vastaavaa tasoa olevaa eläinlajikohtaista pätevyyttä kuin broileridirektiivissä on määrätty koskien broilereiden pitoa.

Vastaavan tyyppistä pätevyyttä tulee vaatia myös kaikilta muilta eläimiä ammattimaisesti tai laajamittaisesti omistavilta, kasvattavilta, kouluttavilta tai muuten niiden hyvinvoinnista huolehtivilta. Esimerkiksi virkakoiria ja opaskoiria kouluttavilta henkilöiltä tulee vaatia tutkinto eläinten koulutuksesta. Tarkemmista koulutusvaatimuksista tulee säätää valtioneuvoston asetuksella.

Lisäksi lainsäädännössä tulee vaatia, että osaamista päivitetään säännöllisesti.

31§ Ammattimaisesti tai muutoin laajassa mitassa eläimiä pitävän velvollisuus varautua häiriötilanteisiin

Pykälään olisi lisättävä, että eläintiloihin, joissa pidetään eläimiä ammattimaisesti, tulee asentaa palohälytysjärjestelmä, joka antaa automaattisen ilmoituksen vähintään tilan vastuuhenkilölle. Erityisen suurissa eläintiloissa tulee olla järjestelmä, joka antaa ilmoituksen suoraan alueella toimivalle pelastustoimelle. Tulipalojen ennaltaehkäisyyn tulee kiinnittää huomiota kaikin tavoin, kuten laitteistojen tarkistuksin ja aktiivisella neuvonnalla. Suuria eläinmääriä sisältävissä tiloissa tulee olla automaattiset sammutusjärjestelmät.

Tiloihin, joissa pidetään huomattava määrä eläimiä tulee asentaa lisäksi eläinlajikohtaiset tarpeet huomioiden automaattiset seurantalaitteistot: veden, ruoan, lannan poiston ja ilmanvaihdon osalta. Ilmanvaihdon osalta tulisi tarvittaessa seurata myös sisäilman hiilidioksidi- ja ammoniakkipitoisuuksia, sekä lämpötilaa. Automaatiojärjestelmien tulee olla jatkuvaseurantaisia.

Myös muissa eläinten hoitoon liittyvissä järjestelmissä, kuten lypsylaitteissa, tulee olla jatkuvaseurantainen hälytysjärjestelmällä varustettu laitteisto.

33 § Pitopaikan yleiset vaatimukset

Pykälän viimeinen momentti tulee muuttaa siten, että valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä myös pykälässä tarkoitettua ”muusta tilapäisestä ja hyväksyttävästä syystä”.

Pykälät 33§ - 37§ Pitopaikan yleiset vaatimukset, Pitopaikan turvallisuus, Pitopakan olosuhteet, Pitopaikan puhtaana- ja kunnossapito ja Pysyvän pitopaikan yleiset vaatimukset

Pidämme erittäin hyvänä, että uusia parsinavettoja ja porsitushäkkejä ei saa rakentaa. Jo olemassa oleville parsille ja häkeille tulisi asettaa käyttökielto siirtymäajalla.

Jo kirjattujen hyvinvointivaatimusten lisäksi pykäliin tulee kirjata seuraavat asiat:

- Eläimillä tulee olla käytettävissään kiinteää lattiapinta-alaa sekä mukava, kuiva makuualusta tai muu mukava, lajille tyyppillinen nukkumapaikka. Eläinten pito pääasiassa häkki- tai ritiläpohjalla tulee kieltää.
- Nuoria eläimiä ei saa pitää yksittäiskarsinoissa.
- Mikäli emon erottaminen jälkikasvusta aiheuttaa kärsimystä, niin vieroitusta ei tule tehdä liian aikaisin. Erityisesti maidontuotannossa vasikoiden vieroittaminen emosta liian varhain on vastoin eläinten hyvinvointia.
- Mikäli eläimen lajityypilliseen käyttäytymiseen kuuluu pesä tai piilopaikka, on eläimellä oltava mahdollisuus sellaiseen pitopaikassaan.
- Laumassa luontaisesti eläviä eläimiä, kuten hevosia, ei saa pitää yksin. Eläimet tulee pitää sellaisissa ryhmissä, joissa niiden hyvinvointi toteutuu.
- Tyyppillisesti yksinelävillä eläimillä tulee olla mahdollisuus elää ilman lajitoverien läheisyyttä, mikäli se edistää niiden hyvinvointia.
- Pitopaikan tulee mahdollistaa se, että kaikilla ryhmässä elävillä eläimillä on mahdollisuus turvallisesti samanaikaisesti toteuttaa sellaista käyttäytymistä, jota ne lajityypillisesti toteuttavat samanaikaisesti.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus noudattaa luonnollista vuorokausirytmää.
- Eläimillä tulee olla mahdollisuus luonnonvaloon joko ulkoilun, riittävän ikkunapinta-alan tai muun järjestelyn avulla.
- Monet eläinten hyvinvointiongelmien olisivat vältettävissä, mikäli eläintiloja rakennettaessa olisi konsultoitava kyseisen eläinlajin hyvinvoinnin asiantuntijaa. Ehdotamme lakiin lisättäväksi vaatimuksen tähän vähintään, kun kyseessä on laajamittainen eläinten pito.”

37§ 1 momentin listaa käyttäytymistarpeista tulee muuttaa vastaavasti kuin kommenttimme 20 §:ssä

Eläimen mahdollisuus liikkua pitopaikassaan on taattava kaikille eläimille pitotarkoituksesta riippumatta. Eläimen paikalleen kytkeminen muusta kuin sen hyvinvointiin liittyvästä, kuten sairauzehoidollisesta, syystä on kiellettävä poikkeuksetta. Nautojen parsikasvatus ja emakoiden porsitushäkit tulee kieltää. Mikäli näitä pitomuotoja kuitenkin edelleen sallitaan, on niissä pidettäville eläimille turvattu jaloittelumahdollisuus vähintään päivittäin ja naudoilla kesän laidunaikaa on pidennettävä. Eläimen paikalleen kytkeminen ilman vähintään päivittäistä jaloittelumahdollisuutta on raikeästi ristiriidassa tämän lain hengen kanssa. Liikkuminen edistää sekä eläinten fyysistä terveyttä, että niiden kokonaisvaltaista hyvinvointia monin eri tavoin. Paikalleen kytkeminen puolestaan estää eläintä toteuttamasta useita niistä käyttäytymistarpeistaan, joita tämän lain mukaan eläimen on saatava toteuttaa.

Siirtymäaika tiineytyshäkkien kiellossa on liian pitkä ja sitä tulee edelleen lyhentää. Siirtymäajan maksimipituus voisi näkemyksemme mukaan olla maksimissaan 2 vuotta. Porsitushäkeistä luopumiseksi siirtymäaika voisi olla maksimissaan 3 vuotta muutokseen liittyvien suurempien kustannusten vuoksi.

Pykälän kolmannessa momentissa annettu kahdeksan päivän poikkeusmahdollisuus tiineytyshäkin käyttöön tulee poistaa. Poikkeuslupa ei ole olemassa eläinten hyvinvointiin tai edes tuotantotaloudellisiin syihin perustuvia perusteluja.

Mitään eläintä ei tule pitää paikalleen kytkettynä synnyttämisen aikana, ellei se ole eläimen hyvinvoinnin kannalta välttämätöntä. Eläimelle on järjestettävä sellaiset synnytysolosuhteet, että se voi liikkua vaarantamatta poikasten hyvinvointia. Synnyttävällä eläimellä on oltava mahdollisuus käyttäytyä lajilleen tyypillisesti niin synnytyksen aikana kuin ennen ja jälkeen synnytyksen. Myös esimerkiksi mahdollinen tarve vetäytyä laumasta erilleen on huomioitava ja mahdollistettava. Synnyttäneellä eläimellä on oltava kohtuullinen mahdollisuus poikastensa lajityypilliseen hoitoon.

Muiden nautojen kuin lypsylehmien ja hiehojen jatkuvan kytkettynä pidon kieltäminen viiden vuoden siirtymäajalla on mielestämme kannatettava ja realistinen tavoite. Uusien parsien ja uusien emakkohäkkien rakentamisen kieltäminen on mielestämme erittäin kannatettava asia. Parsinavetoissa pidettävien lypsylehmien ja hiehojen jaloitteluvaihtoehtoon liittyvästä vapautusmenettelystä luopuminen aiemman 15 vuoden sijaan 12 vuoden siirtymäajalla on hyvä askel, mutta edelleen liian pitkä aika. Lisäksi pidämme hyvänä välillisiä keinoja nautojen laiduntamisen ja liikkumisen lisäämiseksi.

39 § Koiran – ja kissanpentujen tuontikielto

Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen.

40 § Koirien ja kissojen myynti-ilmoitus

Pidämme erittäin hyvänä, että kyseinen pykälä on lisätty lakiesitykseen. Määrättyjen asioiden lisäksi kaupallisissa verkkosovelluksissa myyjältä olisi vaadittava vahva tunnistautumisen.

41 § Eläimen luovutuksen yhteydessä annettavat tiedot

Pykälän määräämät asiat ovat tärkeitä. Lisäksi etenkin seura- tai harrastuseläimen kauppaa ja luovutusta koskien olisi säädettävä, että eläimen mukana on annettava kirjalliset hoito-ohjeet.

42 § Eläimen luovutukseen liittyvät rajoitukset

Pykälässä esitetyt rajoitukset ovat mielestämme hyviä ja tarpeellisia. Esitämme, että myöskään kaneja, marsuja tai suuria papukaijoja, ei saa myydä eläinkaupoissa, sillä niiden lajinomaisten käyttäytymistarpeiden täyttäminen ei lähtökohtaisesti ole mahdollista eläinkauppojen kaltaisessa toimintaympäristössä.

Lisäksi esitämme kieltoa sellaisten eläinten myynnille, joille on tehty kosmeettisia toimenpiteitä tai joille on jalostusvalinnoilla aiheutettu perinnöllisiä vikoja sekä kieltoa tunnistusmerkitsemättömien ja rekisteröimättömien koirien ja kissojen myynnille.

Myös eläinten myyntiä ilmoituksin tulisi rajata siten, että ilmoituksia saisi julkaista vain erikoistuneissa, luvan saaneissa julkaisuissa tai lisensoitujen kasvattajien tai löytöeläintalojen toimesta.

45 § Eläinkilpailun ja näyttelyn järjestäminen

Pykälän toisessa momentissa kuvatusista toiminnasta olisi kilpailun järjestäjän tehtävä ilmoitus myös valvontaviranomaiselle.

Pykälään tulee kirjata taho / henkilö, jolla on velvollisuus keskeyttää kilpailu pykälän 1 ja 2 momentissa tarkoitetuista tilanteista.

Pykälässä tai vähintään sen perusteluissa on tuotava esiin, että myös sellaisen eläimen asettaminen kilpailu tai näyttelytilanteeseen, jolle tilanne esimerkiksi eläimen arkuuden tai tottumattomuuden vuoksi aiheuttaa merkittävää stressiä, on kiellettävä.

Lain tulisi kattaa myös sellaiset kilpailut, joissa ihmiset kilpailevat taidoillaan, mutta joissa käytetään kohde-eläintä. Tällaisia kilpailuja ovat esimerkiksi kengityskilpailut.

46§ Ilmoituksenvarainen eläinkilpailujen järjestäminen

Pykälän otsikkoa tulisi muuttaa siten, että siinä huomioitaisiin myös näyttely- ja koetoiminta, jotka käsityksemme mukaan voivat sisältyä säännöksen soveltamisalaan. Mikäli näin ei toimita, jo säännöksen otsikko voi antaa näyttely- ja koetoimintaa harjoittavalle kuvan siitä, että tällä ei ole toiminnastaan ilmoitusvelvollisuutta.

Pykälän perustelut ovat erittäin epäselvät. Perusteluissa todetaan muun muassa, että ”kielellisistä eroavuuksista huolimatta säännöksen soveltamisalaa ei olisi tarkoitus muuttaa eläinsuojelulain 16 §:n 1 momentin tarkoittamista eläinkilpailuista”, mutta samoissa perusteluissa kuitenkin viitataan esimerkiksi luolakoirien taipumuskokeisiin, jotka sisältyvät käsityksemme mukaan nykyisen eläinsuojelulain 16 §:n 4 momentin tarkoitamiin tilaisuuksiin, joissa eläimen jalostuksellista arvoa, käyttöarvoa tai muuta ominaisuutta testataan. Näin ollen on tarpeen täsmentää pykälää ja sen perusteluja sen varmistamiseksi, että kansalaisen on mahdollista ymmärtää selkeästi ko. pykälän soveltamisala. Luolakoirien taipumuskokeiden ja muiden vastaavien suurta kärsimystä aiheuttavien kilpailujen ja/tai kokeiden järjestäminen tulee kieltää.

Pykälän perusteluihin tulee lisätä, että kalastuskilpailut ovat esimerkki ilmoituksenvaraisista kilpailuista. Ainakin joissain kalastuskilpailuissa on tyypillistä, että eläimiä ei lopeteta hyvien käytäntöjen mukaan ja toimintaa pitäisi ehdottomasti valvoa eläinsuojelullisesta näkökulmasta, jotta käytäntöön saadaan muutos. Kalastus- ja metsästyskilpailut tulisi olla luvanvaraisia ja niissä tulisi olla paikalla koko kilpailusuorituksen ajan eläinten hyvinvointia sekä lopetusta valvoja valvontaeläinlääkäri.

Pykälään lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, millaiseen kilpailu-, näyttely- ja koetoimintaan säännöksen ilmoitusvelvollisuutta sovelletaan.

47 § Ilmoituksenvaraisen eläinkilpailun järjestämistä koskevan ilmoituksen sisältö

Ilmoituksen sisällöstä on käytävä ilmi järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

48 § Kilpailueläinlääkärin tehtävät ja pätevyys

Esityksen mukaan eläinkilpailujen kilpailueläinlääkärin rooli muuttuisi niin, että tulevaisuudessa kilpailueläinlääkärin tehtävänä olisi toimia eläinsuojeluvalvonnan avustajana ja antaa tarvittaessa ohjeita ja suosituksia eläinsuojeluvalvonnasta vastaavalle kilpailujärjestäjälle. Uudessa eläinkilpailujen valvontamallissa kilpailueläinlääkärillä ei esimerkiksi olisi valtuuksia eläimen poistamiseen kilpailusta tai kilpailun keskeyttämiseen.

Käytännön kokemus on osoittanut, että kilpailun järjestäjän intressit eivät aina ole eläimen edun mukaiset ja kilpailua valvovan eläinlääkärin rooli on tärkeä. Lajin harrastajien osaaminen ei riitä arvioimaan eläinten hyvinvointia kokonaisuutena ja erilaisia eläinten terveydelle aiheuttavia riskejä, joita esimerkiksi erilaiset kilpailuolosuhteet voivat aiheuttaa. Kilpailueläinlääkärillä tulee siten jatkossakin olla velvollisuus ja valta puuttua eläinten hyvinvointia haittaavaan toimintaan suoraan, ei vain kilpailun järjestäjää avustaen. Vastustamme kilpailueläinlääkärin roolin heikentämistä. Lakiluonnoksen ehdotus heikentäisi eläinten hyvinvoinnin valvontaa ja toteutumista kilpailuissa kohtuuttomasti. Nyt ehdotettu menettely, jossa eläinlääkäri ilmoittaa havaitsemistaan hyvinvoinnin uhista kilpailun järjestäjälle sen sijaan, että puuttuu niihin suoraan, voi myös kohtuuttomasti hidastaa eläimen edun toteutumista.

Erityisesti huolta aiheuttavat eläinlääkäriin määräysvallan heikentämisen ja kilpailujärjestäjän vastuun lisäämisen aiheuttamat vaikutukset eläinten hyvinvoinnin kannalta riskialttiimpien eläinkilpailujen kohdalla. Kaikki eläinkilpailut olisi luokiteltava uudessa laissa ns. korkean riskin eläinkilpailuiksi ja niiden valvonta tulee muuttua viranomaistehtäväksi, josta vastaa tehtävään koulutuksen saanut kilpailueläinlääkäri.

Esitämme, että korkean riskin eläinkilpailujen eläinsuojeluvalvonnan toteutumiseksi Suomessa otetaan käyttöön Ruotsin eläinkilpailuvalvontaa vastaava malli, jossa kilpailueläinlääkäri on viranomaisen roolissa. Tällöin kilpailueläinlääkärit olisivat työsuhteessa Ruokavirastoon tai aluehallintovirastoon, jotka myös vastaisivat kilpailueläinlääkärien säännöllisestä ja jatkuvasta kouluttamisesta. Ruokavirasto tai AVI maksaisi kilpailussa eläinsuojeluviranomaisena toimivan kilpailueläinlääkäriin palkan ja veloittaisi kilpailujärjestäjältä eläinsuojeluvalvonnan järjestämisestä sille aiheutuneet kulut.

Kilpailueläinlääkäriin velvollisuuksiin tulee kuulua ainakin seuraavat tehtävät:

- kilpailun perumisesta ja keskeyttämisestä päättäminen, mikäli kilpailuolosuhteet voivat vaarantaa eläimen hyvinvoinnin
- eläinten kilpailukuntoisuuden valvonta ja kilpailukunnottoman eläimen poistaminen kilpailusta
- kilpailukunnottoman tai loukkaantuneen eläimen määrääminen tarvittaessa kilpailukieltoon määräajaksi tai toistaiseksi, kunnes eläimelle on suoritettu uusi eläinlääkäriin terveystarkastus, jossa aiemmin todettu vamma tai sairaus tutkitaan ja eläin voidaan todeta kilpailukuntoiseksi.
- eläinten asianmukaisen kohtelun ja käsittelyn valvonta kilpailualueella
- eläinsuojelulain toteutumisen valvominen koko kilpailun ajan
- yksittäisten kilpailuun osallistuvien eläinten ja niiden varusteiden tarkempi tutkiminen ('hyvinvointitarkastus') siten että jokaisessa kilpailutapahtumassa vähintään 5 % eläimistä tarkastetaan yksityiskohtaisemmin.
- ensiavun antaminen kilpailussa loukkaantuneelle eläimelle, mikäli sitä ei voida muutoin järjestää
- eläimen lopettaminen eläinsuojelullisten syiden niin vaatiessa
- suorituskykyyn vaikuttavien lääkeaineiden valvonta

Esimerkiksi ravikilpailut, korkeiden luokkien estekilpailut, luolakoirakokeet ja koirien pitkän matkan valjakkokilpailut olisivat tässä tarkoitettuja korkean riskin eläinkilpailuja.

Toinen vaihtoehto olisi pitää kilpailueläinlääkäreiltä vaadittava pätevyys ennallaan, mutta soveltaa heihin kilpailuja valvoessaan virkaeläinlääkäreitä koskevaa sääntelyä oikeuksien ja velvollisuuksien osalta.

Pykälään tulee lisätä, että valtioneuvoston asetuksella voidaan tarkemmin määritellä, mitkä kilpailut vaativat virkaeläinlääkäriin läsnäoloa.

8 luku Luvan- ja ilmoituksenvarainen eläinten pito

Elävien kohde-eläinten käyttö eläinkilpailuissa ja harjoituksissa tulee kieltää.

50 § Eläintarha, pysyvä ja kiertävä eläinnäyttely sekä sirkus

Pidämme erinomaisena sitä, että luonnonvaraiseen eläinlajeihin kuuluvien eläinten käyttö esityksiin kielletään.

51§ Eläintarhan eräät tehtävät

Pykälään olisi lisättävä kohta, jossa määrätään, että eläintarhojen tulee ottaa vastaan ja hoitaa avun tarpeessa olevia luonnonvaraisia eläimiä niiden lajien osalta, joiden hoitoon eläintarhassa on riittävä osaaminen. Tämä tarkoittaa ainakin niitä lajeja, joita tarhalla itsellään on.

53 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskeva lupahakemus

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaittoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Selvityksen edellyttäminen varmistaisi sen, että toimija on tehnyt eläinten hyvinvointiriskeihin liittyvän ajatustyön. Tämä puolestaan olisi tärkeä tapa ennaltaehkäistä hyvinvointihaittoja sekä niiden pitkittymistä. Myös eläintarhoissa tulee ennaltaehkäistä eläinlajien hallitsematonta lisääntymistä.

Lupahakemuksessa tulee ilmoittaa missä ja milloin sirkukset ja kiertävät eläinnäyttelyt käyvät, jotta niitä on mahdollista valvoa ja tieto tulee toimittaa etukäteen kiertueen kohteena oleville alueille.

54 § Eläintarhaa, pysyvää ja kiertävää eläinnäyttelyä sekä sirkusta koskevan luvan myöntäminen

Pykälän 1 momenttiin tulee lisätä kohta 4: Jos eläinten kohtelu ja käsittely täyttää luvun 3 mukaiset vaatimukset.

Tämä säännös edellyttäisi luvanhaltijalta seikkaperäistä selvitystä toiminnan sisällöstä (esim. eläinten koulutusmetodit yms.).

Toimijoilta tulisi lisäksi edellyttää eläinten hyvinvointia koskevaa omavalvontajärjestelmää.

55 § Toiminnan tarkastaminen ja valvonta

Pykälässä mainittu velvoite tehdä säännöllisiä tarkastuksia ei ole riittävä. Pykälään tuleen kirjata tosiasiallinen aikamääre (esim. vuosittain) tai ko. aikamäärettä on selvennettävä valtioneuvoston asetuksella.

59 § Broilerikasvattamo

Pykälään tulisi lisätä momentti, jolla myös hautomot veloitetaan ilmoittamaan kullekin tilalle toimittamiensa untuvikkojen määrät. Näin toimien mahdolliset väärinkäytökset broilereiden kuolleisuutta koskevissa ilmoituksissa on mahdollista poissulkea aukottomalla tavalla: Hautomon ilmoittamaa lukumäärää verrataan teurastamolle saapuneiden broilereiden lukumäärään.

60 § Ammattimainen tai muutoin laajassa mitassa tapahtuva seura- ja harrastuseläinten pito

Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna toiminnan oleellisena muuttumisena.

64 § Lopetusta koskevat yleiset vaatimukset

Puollamme sitä, että jatkossa eläinten lopetus viihdetarkoituksessa kiellettäisiin. Kiellon tulisi koskea myös sellaista kalastusta ja metsästystä, jossa eläin tapetaan yksinomaan viihteen, kuten kilpailujen, vuoksi.

Puollamme tarhatun riistan huvimetsästyksen kieltoa.

Pykälään olisi lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä. Tämä olisi erityisen tärkeää laumaeläinten kohdalla. Momentin tulisi mm. velvoittaa eläimen lopettavaa henkilöä varmistumaan siitä, että muilla eläimillä ei ole näköyhteyttä lopettamistilanteeseen, jollei muuhun ole eläinten hyvinvoinnin kannalta pakottavaa syytä.

Pyyntitilanteessa eläin tulee lopettaa tai tainnuttaa välittömästi pyynnin jälkeen. Tämä koskee kaikkia eläimiä myös kaloja.

65 § Eläinten teurastus

Puollamme sitä, että eläin on aina tainnutettava tai lopetettava ennen verenlaskun aloittamista.

Eläinten hyvinvointilain tulee edistää sitä, että eläimet teurastetaan kasvatuspaikassa tai mahdollisimman lähellä kasvatuspaikkaa ja, että ihmisten käsittelyyn tottumattomat eläimet teurastetaan kiinniottopaikassa tai kiinniottopaikan läheisyydessä ja niitä käsitellään mahdollisimman vähän.

Myös luonnonvaraisten eläinten kohdalla on edellytettävä, että eläin on kuollut tai tainnutettu ennen teurastuksen jatkamista. Myös luonnonvaraisten eläinten osalta on lisättävä momentti, jolla turvataan muita eläimiä lopettamistilanteesta aiheutuvalta stressiltä.

71 § Ruokavirasto

Pykälän 2 momentin kohdan 3 alusta puuttuu sana ”valvoo”

Pykälässä tulisi selkeämmin määrätä käytännössä valvontaa tekevien henkilöiden pätevydestä.

Pykälän 3 momentissa todetaan seuraavaa: ”Ruokavirasto vastaa eläinten hyvinvoinnin valvonnasta elintarvikelaissa tarkoitetuissa teurastamoissa, riistan käsittelylaitoksissa ja niiden yhteydessä olevissa laitoksissa, lukuun ottamatta teurastamoja ja laitoksia, joiden elintarvikelain mukainen valvonta on elintarvikelain 27 §:n 5 momentissa tarkoitettulla tavalla siirretty kunnalle.”

Teurastamoissa tapahtuvaa toimintaa valvoo vakiintuneesti tarkastuseläinlääkäri (kuten todettua, mm. tämä virkanimike / pätevyys tulisi kuitenkin vielä mainita pykälässä). Sen sijaan kuntien (sopimustapaukset) osalta jää täysin epäselväksi, että millainen koulutus / virka-asema edellytetään kunnan lukuun samaa tarkastustehtävää hoitavalta henkilöltä. Tämä on selkeä eläinsuojelullinen epäkohta, joka on korjattava kirjaamalla eläinten hyvinvointilakiin kunnan lukuun ko. tehtävää hoitavalta henkilöltä edellytetyt kriteerit. Kyse on loppujen lopuksi myös valvontajärjestelmän uskottavuudesta: realisoituuko uudessa valvontamallissa kaksoisstandardit (Kunnan ja Ruokaviraston). Tätä olisi vältettävä eläinsuojelullisten syiden lisäksi myös siksi, että elinkeinonharjoittajia on kohdeltava yhdenvertaisesti.

Tarkastuseläinlääkäri ja lihantarkastaja tulisi mainita tässä säännöksessä (vastaten eläinsuojelulain 37 §:ää). Vastuisiin liittyvien eksaktien roolien, pätevyysien ja virkanimikkeiden mainitsematta jättäminen ja hämärtyminen olisi omiaan heikentämään eläinten hyvinvointia pitkällä aikavälillä –on selvää, että Ruokavirasto ei tee näitä tarkastuksia organisaationa, vaan jokainen tarkastustoimi tehdään yksittäisen virkavastuulla toimivan henkilön toimesta. Asiassa on muistettava myös tarve viranomaistoiminnan läpinäkyvyydelle, jonka perustana on ymmärrys siitä, että kenen virkavastuulla jokin tietty toiminto organisaatiossa on.

76§ Valvonnan yleiset periaatteet

Pykälä on tärkeä. Perusteluissa tulisi todeta, että laadukkaan ja tehokkaan valvonnan edellytyksiä ovat myös riittävä määrä valvontaviranomaisia ja viranomaisten riittävä koulutus, ohjaus, neuvonta sekä viranomaisten ja hallinnon säännöllinen auditointi ulkopuolisen viranomaisen taholta.

Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä tarkoitetaan pykälän 1 momentissa tarkoitettuna laadukkaalla ja tehokkaalla valvonnalla.

77 § Valvontasuunnitelmat

Lisättävä teksti: Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä siitä, mitä pykälän 2 momentissa tarkoitettua alueellisen suunnitelman tulee sisältää.

78 § Tarkastus- ja näytteenotto-oikeus

Pykälän 1 momentin aloittava lause on muutettava kuulumaan: ”Valvontaviranomaisella on oikeus tehdä tarkastus, jos on aihetta epäillä, että eläintä pidetään tai kohdellaan eläinten hyvinvointimääräysten vastaisesti, tai **jos on aihetta epäillä eläintenpitokiellon rikkomista.**”

Pykälän 5 momentti on muutettava kuulumaan: ”Pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävässä tilassa tarkastuksen saa tehdä ja näytteen ottaa vain, jos se on välttämätöntä tarkastuksen kohteena olevien seikkojen selvittämiseksi ja on aihetta epäillä, että eläinten kohtelua, hoitoa tai pitopaikkaa koskevia hyvinvointimääräyksiä **tai eläintenpitokielltoa on rikottu** tai rikotaan laissa rangaistavaksi säädettyllä tavalla. Tarkastuksen saa tehdä vain viranomaisen.”

Siitä huolimatta, että eläintenpitokiellon rikkominen on vain sakolla käsiteltävä eläinsuojelurikkomus, valvovan viranomaisen oikeutta mennä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan ei tule tarkastella peilaten niitä pakkokeinoin mukaiseen kotietsintään. Eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettua valvontaviranomaisen oikeus päästä pysyväisluonteiseen asumiseen käytettävään tilaan perustuu sille, että on aihetta epäillä eläinsuojelusäännösten vastaista toimintaa. Säännöksestä ei siis ole rajattu ulos vähäiseksi katsottavaa toimintaa, toisin sanoen esimerkiksi eläinsuojelurikkomusten tasoista säännösten rikkomista. Näin ollen valvontaviranomaisella on ollut jo 25 vuoden ajan oikeus mennä kotirauhan piiriin rikosoikeudelliselta vakavuudeltaan ns. sakkojuttujen perusteella. Tarve päästä kotirauhan piiriin epäiltyjen eläintenpitokiellon rikkomisten tapauksissa on vielä korostunut, sillä kyse on henkilön aiempien (ja usein vakavien) eläinsuojelusäännösten rikkomisten seurauksena tuomitusta turvaamistoimesta, jonka tarkoitus menettää merkityksensä, mikäli sitä ei kyetä asianmukaisella tavalla valvomaan.

Ottaen huomioon 5 momentin perusteluissa todetun viittauksen kotirauhan piiriin (”Kielellisistä eroavaisuuksista huolimatta säännös vastaisi pitkälti eläinsuojelulain 39 §:n 4 momenttia”), momentin perusteluissa tulisi selkokielisesti rajata pois asuinrakennuksen pihamaalla ja välittömässä läheisyydessä sijaitsevat tuotanto-, talous- ja varastorakennukset ko. momentin soveltamisalasta. Tämä on tarpeen jo senkin vuoksi, että kotirauhan piiriin kuuluvista asioista on esitetty varsin moninaisia käsityksiä oikeuskirjallisuudessa.

Pykälän toiseen momenttiin tulee lisätä, että valvontaviranomaisella on oikeus tehdä ilman epäilyä tarkastus myös tuotantoeläintiloille. Ilman epäilyä tehtävä tarkastus tulisi voida tehdä kaikkiin paikkoihin, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti tai ammattimaisesti. Yhden suuren eläintenpitäjäröhmän poissulkeminen ilman epäilyä tehtävän valvonnan piiristä ei ole tasa-arvoista.

Tilat, joissa eläimiä pidetään laajamittaisesti, tulee tarkastaa säännöllisesti eläinten hyvinvoinnin osalta. Tarkastusten minimi aikavälit tulee määrittää lainsäädännössä.

Tarkastuseläinlääkärillä tulee olla oikeus tarkastaa teurastamon sopimustilat.

79 § Teurastamojen kameravalvonta

Pykälässä tulee selvytyden vuoksi mainita, että kamerat omistaa Ruokavirasto.

Pidämme hyvänä sitä, että Ruokavirastolla on oikeus käyttää teurastamoissa kameravalvontaa. Mielestämme tämä ei kuitenkaan riitä, vaan kameravalvonnan tulisi olla pakollista. Laissa tulisi myös

säätää siitä, että valvontaviranomaisen tulee tarkastella kameroiden taltiomaata materiaalia säännöllisesti. Taltiointien säilytysajat tulee määrittää.

82 § Asiantuntijan ja avustajan käyttäminen

Pidämme hyvänä sitä, että jatkossa valvontaviranomainen saisi käyttää apunaan avustajia ja asiantuntijoita.

Säännökseen tulee lisätä momentti, jossa säädetään velvoitteesta laatia avustajan / asiantuntijan käyttöä koskeva toimeksiantosopimus, joka sisältää tarkkarajaiset pykälät avustajan / asiantuntijan oikeuksista, velvollisuuksista, sekä säännöksen perusteluissa tarkoitettua asiallisesta perusteesta. Tämä olisi ko. toiminnan läpinäkyvyyden, ja toimijoiden roolien selvyyden näkökulmasta erittäin tärkeää.

86 § Broilereiden ja sikojen hyvinvoinnin arviointi teurastamolla

Pidämme hyvänä, että myös sikojen hyvinvointia arvioidaan teurastamolla.

Lisättävä viimeiseen momenttiin: Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkemmat säännökset asianmukaisista toimenpiteistä, joihin eläinten omistajan tai pitäjän, teurastamotoimijan, sekä aluehallintoviraston on ryhdyttävä saadessaan ilmoituksen eläinten hyvinvoinnin heikentymisestä kasvatusaikana.

Säännöksessä ei ole mainintaa tilanteesta, jossa valvonta on siirretty 71 §:ssä tarkoitettulla sopimusjärjestelyllä kunnalle. Näin ollen kunnan velvollisuudet tulee myös mainita ko. pykälässä, mikäli valvonta on sille tällaisin sopimusjärjestelyin siirretty.

87 § valvontaviranomaisten ilmoitus- ja tiedonantovelvollisuus

Pykälän 1 mom. todetaan seuraavaa:

”Jos eläinten pitäjä muuttaa valvontaviranomaisen toimialueelta toiselle eläinten hyvinvoinnin valvontaa koskevan asian vireillä ollessa, valvontaviranomaisen on salassapitosäännösten estämättä viipymättä ilmoitettava muutosta uuden toimialueen valvontaviranomaiselle ja annettava tälle valvontaa varten välttämättömät tiedot.”

Säännös on tärkeä. Sen tosiasiallinen käyttö kuitenkin edellyttää, että valvontaviranomaisella on pääsy väestötietojärjestelmän tietoihin. Mikäli pääsy ei ole, valvontaviranomaiselle ei muodostu mahdollisuutta toimia säännöksen mukaan. Käsityksemme mukaan nämä tiedot on saatavissa lain 80 §:n nojalla ainakin poliisilta. Katsomme tärkeäksi, että säännöksen (87 §) perusteluissa olisi viittaus edellä mainittuun 80 §:ään ja sen nojalla saataviin tietoihin mm. poliisilta. Näkemyksemme mukaan 80 §:n perusteluissa voisi vastaavasti olla viittaus 87 §:ään. Todettakoon sekin, että toisinaan rikolliset eivät tee ilmoituksia väestötietojärjestelmään. Tästäkin syystä nimenomaan poliisi on oikea taho tiedustelun tekemiseen, sillä toisinaan poliisin omista järjestelmistä löytyy henkilön tosiasiallinen asuinosoite, vaikka siitä ei olisi VTJ:ssä merkintää, tai jos henkilön osoite on Poste Restante / kunta.

Pykälän 1 mom. perusteluissa todetaan, että ilmoituksen perusteella uuden toimialueen valvontaviranomaisten tulisi ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin eläinten hyvinvoinnin varmistamiseksi.

Katsomme, että tuon uuden toimialueen valvontaviranomaisen velvollisuus ryhtyä toimenpiteisiin tulisi mainita jo pykälän tekstissä (ei ainoastaan perusteluissa), sillä se on perustavaa laatua oleva seikka tämän kaltaisissa eläinten hyvinvointia turvaavissa tilanteissa.

88 § Eräiden viranomaisten ja muiden tahojen ilmoitusvelvollisuus

Pidämme ilmoitusvelvollisuutta tärkeänä asiana.

Pykälän perusteluissa todetaan, että eläimen hyvinvoinnin turvaamisen kannalta ilmoituksen tekemisen kynnyksen ei tulisi olla liian korkea. Matalan ilmoituskynnyksen varmistamiseksi pykälän 1 momentin lause ” jos hän on tehtävässään saanut tietää avun tarpeessa olevasta eläimestä” on muotoiltava tavalla, joka vastaa paremmin perusteluissa esimerkkeinä kerrottuja tilanteita (eläimen hoidon laiminlyönti, epäasianmukainen pitopaikka, eläimen heitteillejätto, pahoinpitely tai niiden epäily). Suuri osa kansalaisista tulkitsee ”avun tarpeessa olevan eläimen” eläimeksi, joka on akuutissa hädässä. Perustelujen mukaan kyseeseen voisi kuitenkin tulla myös pitopaikan säännöstenvastaisuudet yms., jotka eivät useinkaan aiheuta eläimelle välitöntä vaaraa.

Eläintenpitokieltojen valvomisen helpottamiseksi ehdotamme, että ensimmäisen momentin jälkeen lisätään seuraava momentti:

Edellä kohdissa 3–8 mainituilla viranomaisilla on myös velvollisuus ilmoittaa toimivaltaiselle viranomaiselle viipymättä tapauksista, joissa eläintenpitokiellossa olevan henkilön on syytä epäillä omistavan, hoitavan, pitävän tai muuten vastaavan eläimen hyvinvoinnista. Näiden viranomaisten on tiedonhallintajärjestelmiensä avulla varmistettava, että organisaationsa lukuun työskenteleville henkilöille välittyy tieto asiakkaidensa ja/tai kohteidensa mahdollisesta eläintenpitokiellosta.

Jotta esitetty sääntely voitaisiin toteuttaa, myös eläintenpitokieltorekisteristä annetun lain 4 §:n 1 momenttiin tulisi lisätä kohdat 5–9 seuraavasti:

- 5) sosiaali- ja terveydenhuollolle ja näiden palvelujen tuottajalle;
- 6) terveydenhuollon ammattihenkilöille;
- 7) hätäkeskusyksikölle;
- 8) palo- ja pelastustoimelle;
- 9) ulosottoviranomaiselle;

90 § virka-apu

Säännökseen on lisättävä momentti: Poliisin antama virka-apu on maksutonta. Tämä olisi perusteltua ottaen huomioon sen, että myös poliisi on eläinten hyvinvointilaissa tarkoitettu valvova viranomainen. Tällä olisi myös viranomaisyhteistyötä elvyttävä vaikutus: poliisin asemoituminen maksua perivän virka-apuviranomaisen rooliin on tosiasiallinen este eläinsuojeluasioihin liittyvän viranomaisyhteistyön positiiviselle kehitykselle.

91 § ilmoitusvelvollisuus poliisille

Nyt ehdotettu erittäin tulkinnanvarainen säännös ei ole hyväksyttävissä ottaen huomioon sen, että jo nykymuotoisen ehdottomankin ilmoitusvelvollisuuden osalta on havaittu vakavia ongelmia eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen siirtämisessä rikosprosessiin. Tämä selvisi muun muassa helmikuussa 2020 julkaistusta SEY:n raportista. Toisen selvitystyön alustavina tuloksina on selvinnyt, että vain noin 15–20% valvontaviranomaisten havaitsemista säännöstenvastaisista pitopaikoista päätyy kirjattavaksi poliisiasiantietojärjestelmään r-ilmoituksena, vaikka luvun pitäisi säännösten valossa olla lähes 100%. Edelleen haluamme nostaa esille sen, että poliisin kirjaamien tekojen määrällä on vaikutusta myös kriminaalipoliittisessa päätöksenteossa. Edellä mainituista asioista lausutaan myös mm. eduskunnan oikeusasiamiehen päätöksessä, joka perustuu keväällä 2020 tekemämme kanteluun. Ks. Liite 2.

Tilanne on äärimmäisen valitettava –ja lainvastainen. Nyt esitetty säännös heikentäisi tilannetta entisestään.

On myös selvää, että säännöstä tulnaisiin tulkitsemaan hyvin eri tavoin eri puolilla Suomea. Tämä olisi perustuslain yhdenvertaisuussäännöksen ja oikeusturvasäännöksen vastaista.

Edellä kerrotuin perustein esitämme, että säännös vastaisi sanamuodoltaan täysin nykyisen eläinsuojelulain 63 §:ää. Pykälän perusteluissa tulisi korostaa sitä, että kyse on ehdottomasta ilmoitusvelvollisuudesta. Eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen kokonaismäärällä on marginaalinen rooli poliisin vuosittain kirjaamissa rikosjutuissa, joten säännöksen muuttamiselle ei ole poliisin resurssisäästöjenkään puolesta tosiasiallista perustetta. Nykymuotoisen säännöksen toimeenpanoa tulee tehostaa koulutuksen ym. kautta, jotta eläinsuojelusäännösten rikkomisesta joutuisi nykyistä useammin myös rikosoikeudelliseen vastuuseen – Tämä olisi omiaan vaikuttamaan positiivisesti myös valvontaviranomaisten työnkuvaan.

Jos säännöstä kuitenkin muutetaan, säännöksen perusteluissa tulee luetella tyhjentävästi lain luvut / pykälät, joiden rikkominen vaarantaa eläimen hyvinvoinnin, eli säännökset, joiden rikkominen on poikkeuksetta ilmoitettava poliisille.

94 § Määräys korjaavista toimenpiteistä ja kasvatustiheyden alentamisesta broilereiden tuotannossa

Pykälässä ja sen perusteluissa tulisi selkeästi tuoda esiin, milloin valvontaviranomaisen on määrättävä kasvatustiheys alennettavaksi. Nyt lakiluonnos kertoo vain sen, milloin viranomainen voi ryhtyä näihin toimiin. Kasvatustiheyttä olisi alennettava esimerkiksi aina, kun toisiaan seuraavissa kolmessa parvessa vähintään kahdesti on todettu broilereiden hyvinvoinnin heikentyneen.

106 § Luvan- ja ilmoituksenvaraista toimintaa koskevat rekisterit

3 momentti: Rekisteriin tulee merkitä myös järjestettävien kilpailujen ajankohdat ja osoitteet, sekä järjestävän organisaation vastuuhenkilöt ja heidän välinen hierarkiansa.

Kuten 53§:ssä määrätään sirkuksen kohdalla selvitettäväksi, mihin ohjelmanumeroihin eläimet osallistuvat ja mitä taitoja eläimet esittävät, vastaava tieto tulisi lisätä tähän pykälään tallettavaksi tiedoksi.

Lupahakemusten yhteydessä olisi vaadittava toimijalta selvitys myös siitä, minkälaisille hyvinvointihaitoille eläimet voivat toiminnassa altistua. Tämä tieto tulisi tallettaa.

107§ Eläinten hyvinvoinnin valvontaa varten rekisteröitävät tiedot

Yksi eläinsuojeluvalvonnan keskeisimmistä haasteista on ollut jo vuosikausien ajan valtakunnallisten eläinten hyvinvoinnin valvontaa tukevien tietojärjestelmien puuttuminen.

Näin ollen säännöksestä on tehtävä velvoittava –Tiedot tulee kerätä ja niiden on oltava kaikkien valvontatyötä tekevien henkilöiden saatavilla.

109 § Eläinsuojelurikkomus

Eläintenpitokiellon rikkominen on poistettava säännöksen soveltamisalasta ja siirrettävä se rikoslakiin vankeusuhkaisena tekona (rangaistusmaksimi 6kk vankeutta). Talousrikosten ja eläinsuojelurikosten rangaistusasteikot ovat yhtenevät. Tästä huolimatta talousrikosten oheisseuraamuksena tuomittavan liiketoimintakiellon rangaistusmaksimi on 2 v vankeutta, kun taas eläinsuojelusäännösten vastaisten tekojen oheisseuraamuksena tuomittavan eläintenpitokiellon rangaistusmaksimi on vain sakkoa. Tämä ei ole ymmärrettävissä yleisen oikeustajun valossa.

111 § Menettämisseuraamus

Pykälän perusteluihin tulisi esimerkinomaisesti kirjata, että syyttäjällä olisi esimerkiksi eläintenpitokieltoa vaatiessaan velvollisuus vaatia eläintenpitokiellossa tarkoitetut eläimet valtiolle menetetyksi.

Yhdessä esimerkkitilanteessa syyttäjä jätti menettämisseuraamuksen tällaisessa tilanteessa vaatimatta, joten SEY kanteli asiasta valtakunnansyyttäjälle. VKS totesi syyttäjän toimineen asiassa virheellisesti ja otti asian hoitaakseen.

114 § Perittävät maksut

Puollamme sitä, että valvontaviranomainen voi periä toimijalta maksun uusintatarkastuksesta, kuten pykälässä ehdotetaan.

115 § Asiantuntijoille ja avustajille maksettavat palkkiot ja korvaukset

Pidämme pykälää tarpeellisena.

Liite 2 toiminnan määrittely

Liitteessä ilmoitetut eläinmäärät ylittävät reilusti normaalin harrastuksenomaisen eläinten pidon. Rajoja tulisi laskea, jotta eläinsuojelullisia ongelmia voidaan paremmin ennaltaehkäistä. Kohdassa 2. tulisi määrittää raja myös alle vuoden ikäisille eläimille tai laskea ikärajaa korkeintaan muutamaan kuukauteen. Harrastuksenomaiseen eläinten pitoon ei kuulu rajaton määrä alle vuoden ikäisiä eläimiä.

Kohdan 1 kohdassa d) ja kohdan 2 kohdassa d) olisi määritettävä eläinten lukumäärä häkkien ja muiden pitopaikkojen lukumäärän sijaan. Muussa tapauksessa eläimiä voi pitää hyvin laajamittaisesti ilman ilmoitusvelvollisuutta pitopaikkojen kokoa kasvattamalla.

Liitteen olisi määrättävä yksiselitteisesti eläinten kokonaislukumäärästä. Esimerkiksi kodan 1 kohdassa b) olisi selkeästi tuotava esiin, että raja koskee kyseessä olevien lajien yksilöiden yhteen laskettua määrää.

Muut kommentit

Seuraamusmaksu

Valvontaviranomaiselle tulee säätää mahdollisuus määrätä säännöksiä rikkoneelle taholle seuraamusmaksu. Tämä tekisi vähäisimpien tekojen käsittelystä huomattavasti tehokkaampaa. Mallia voitaisi ottaa elintarvikelaista 67 §.

Eläinasiainvaltuutettu

Lain säätämisen yhteydessä tulee kirjata eläinasiainvaltuutetun virka sekä se, että viranhaltijan käytössä on muuta henkilökuntaa.

Eläinten ja eläinperäisten tuotteiden myynti, tuonti ja merkintä

Eläinten hyvinvointilain on edistettävä eläinten hyvinvointia laajasti, ja esimerkiksi eläinperäisten tuotteiden alkuperä- ja tuotantotapamerkinnot ovat keskeisessä osassa eläinten hyvinvoinnin edistämisessä. Esimerkiksi tainnuttamatta teurastetun eläimen lihaa ei tulisi saada pitää markkinoilla Suomessa. Mikäli myynti on mahdollista, on tuotteisiin merkittävä teurastustapa, kun eläintä ei ole tainnutettu ennen teurastamista.

Eläinten kauppaa ja hoitoa tulee säädellä tarkemmin. Esimerkiksi lemmikkieläinkauppojen, kasvattajien, löytöeläintalojen ja eläinhotellien toiminnalle tulee luoda lisensointijärjestelmä sekä vähimmäislaatuvaatimukset.

Turussa 14.1.2022

Taru Säteri

Puheenjohtaja

Turun Eläinsuojeluyhdistys – Åbo Djurskyddsförening ry